

Vier Eeuwen Kunstgeschiedenis

Van Potters 'Stier' tot Van Gogh

Het Buitenmuseum bestaat vijf jaar. Een imposante collectie is er inmiddels, de naamsbekendheid kan nog een impuls gebruiken.

2022 - In Den Haag Centraal door Tijmen van den Born

Landschapsschilder Jan van Goyen woonde op nummer 16 en zijn schoonzoon -schilder Jan Steen-werkte er een tijd. Veeschilder Paulus Potter woonde op nummer 17 en stadsarchitect Van Balckeneynde op nummer 18. In het Den Haag van de zeventiende eeuw was de Dunne Bierkade de leef- en werkplek van tal van beroemde kunstenaars en denkers. Nu, een paar honderd jaar later, zijn de panden onderling met elkaar verbonden. Samen vormen ze het hart van het Haagse Buitenmuseum, dat in 2022 vijf jaar bestaat.

Wanneer Buitenmuseum-directeur en kunsthistoricus Wimmie Hofstra op een zonnige morgen de voordeur van het Paulus Potterhuis opendoet, begint een uitgebreide rondleiding. Langs een levensechte, door het Mauritshuis geschonken replica van Potters beroemdste werk 'De stier', via de imposante bibliotheek in het Van Balckeneyndehuis tot een pop-uptentoonstelling over de zes Haagse jaren van de negentiende-eeuwse schilder Vincent van Gogh. En er is meer, veel meer, maar met die Van Gogh- expositie is het Buitenmuseum een aantal jaren geleden begonnen.

"Van Gogh heeft zes jaar in Den Haag gewoond en gewerkt, waarvan een groot deel als kunsthandelaar en een kleiner deel als beginnend kunstenaar," zegt Hofstra in een schaduwrijk hoekje in de tuin van het Paulus Potterhuis. Te midden van de bloeiende tulpen en de naar de achtergrond verdreven stadsgeluiden vertelt ze over de begintagen van het Buitenmuseum.

"Ik heb hier in 2015-2016 een tentoonstelling over Van Gogh in Den Haag georganiseerd. In een deel van wat nu het Buitenmuseum is. Dit was destijds als privémuseum ingericht, en ik mocht het drie dagen per week voor publiek openen."

Dat was een groot succes, en toevallig werd het naastgelegen Paulus Potterhuis gelijktijdig met de Van Gogh-expositie gerenoveerd. Toen kwam Hofstra samen met Michiel Voorhoeve, tegenwoordig voorzitter van het Buitenmuseum, en Catherina Abels, momenteel secretaris, op het idee om er een groter verhaal over de Haagse kunstgeschiedenis te vertellen. Het is niet alleen de kunstgeschiedenis uit de negentiende eeuw, vertelt Hofstra, "maar ook die van de zeventiende eeuw die je hier zo goed kunt vertellen."

Het Buitenmuseum was geboren. Met de huizen aan de Dunne Bierkade als centraal punt, symbolisch voor de rol die de bewoners van de panden in de Haagse en Nederlandse culturele en wetenschappelijke ontwikkeling hebben gespeeld. Naast eerdergenoemde prominenten woonde ook Kunstschilder Johannes Bosboom, net als de negentiende eeuwse fotograaf Maurits Vermeer. En filosoof Baruch Spinoza had ook een Haagse leefruimte, zij het niet in het betreffende rijtje. Maar de link is er. "Hij verbleef in een pand dat Jan van Goyen heeft laten bouwen, vertelt Hofstra. "Dus die dwarsverbanden komen hier allemaal samen."

En dat is niet alles. Het museum heet niet voor niets het Buitenmuseum, want er is meer dan alleen de Dunne Bierkade. "Het is eigenlijk een soort openluchtmuseum in Den Haag," zegt Hofstra. "Het bestrijkt een groot stuk van het oude centrum: een deel van de Dunne Bierkade dus, maar ook het huis waar Spinoza woonde op de Paviljoensgracht heeft Van Goyen laten bouwen, vertelt Hofstra. "Dus die dwarsverbanden komen hier allemaal samen." En we organiseren excursies naar het Spinozahuis en het Heilige Geesthofje."

De naam 'Buitenmuseum' verwijst daarnaast ook naar een kunstzinnige ontwikkeling. Hofstra: "In de negentiende eeuw gingen kunstenaars voor het eerst buiten werken: Haagse schilders trokken naar het strand, de duinen en de polders om daar zelf waar te nemen. Een nieuw soort realisme,

dat heel anders is dan 'De stier van Paulus Potter. Die is in een atelier ontstaan en dat was destijds heel gewoon, want toen werd er voornamelijk binnen geschilderd."

Brug

Het merendeel van het museum bevindt zich dan ook niet binnen de muren aan de Dunne Bierkade. Wie het Buitenmuseum bezoekt kan meegaan op een van de excursies, kan onder begeleiding worden rondgeleid door de panden aan de Dunne Bierkade, de tuinen bekijken, of met een audiotour door het historische centrum wandelen. Een huisconcert bezoeken kan ook, want die worden zo nu en dan in een van de panden of tuinen gegeven. "Het leukste is natuurlijk als je met een gids meegaat," zegt Hofstra. "Maar de audiotours zijn ook echt een aanrader: ze verbinden de panden en kunstwerken hier met de rest van de stad."

Een stevig fundament ligt er inmiddels. En om de naamsbekendheid van het Buitenmuseum wat te vergroten -want die kan volgens Hofstra nog wel wat beter - moet het binnenkort een geregistreerd museum worden. Dat is het nu nog niet. "Dan kun je met een Museumjaarkaart naar binnen als we ons aansluiten bij de museumvereniging," licht ze toe. "Zo hopen we meer publiek en bezoekers te trekken."

Want de collectie hebben ze en de aansprekende namen ook, dus niets staat een grote bezoekers- golf nog in de weg. "Er komen nog steeds hele toeristenstromen op gang om de schilderijen van Paulus Potter, Jan Steen en Jan van Goyen te bekijken," zegt Hofstra. "Het zijn de kunstenaars met wie wij als land pronken. Het is ons cultureel erfgoed en vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit van Nederland en hier woonden en werkten ze, die kunstenaars. Het is een heel bijzonder stukje Den Haag en dat willen we graag laten zien."

— — —

De Vincent van Gogh Experience en het Buitenmuseum zijn wekelijks geopend van donderdag t/m zondag, 12.00 tot 17.00 uur.

Buitenmuseum.

Vier eeuwen kunstgeschiedenis

Van Potters 'Stier' tot Van Gogh

Het Buitenmuseum bestaat vijf jaar. Een imposante collectie is er inmiddels, de naamsbekendheid kan nog een impuls gebruiken.

Door Tjemen van den Born

Landschapsschilder Jan van Goyen woonde op nummer 16 en zijn schoonzoon - schilder Jan Steen - werkte er een tijd. Veeschilder Paulus Potter woonde op nummer 17 en stadsarchitect Van Balckeneijnde op nummer 18. In het Den Haag van de zeventiende eeuw was de Dunne Bierkade de leef- en werkplek van tal van beroemde kunstenaars en denkers. Nu, een paar honderd jaar later, zijn de panden onderling met elkaar verbonden. Samen vormen ze het hart van het Haagse Buitenmuseum, dat in 2022 vijf jaar bestaat.

Wanneer Buitenmuseum-directeur en kunsthistoricus Wimmie Hofstra op een zonnige morgen de voordeur van het Paulus Potterhuis opendoet, begint een uitgebreide rondleiding. Langs een levensgrote, door het Mauritshuis geschon-

ders is dan 'De stier' van Paulus Potter. Die is in een atelier ontstaan en dat was destijds heel gewoon, want toen werd er voornamelijk binnen geschilderd.

Brug

Het merendeel van het museum bevindt zich dan ook niet binnen de muren aan de Dunne Bierkade. Wie het Buitenmuseum bezoekt kan meegaan op een van de excursies, kan onder begeleiding worden rondgeleid door de panden aan de Dunne Bierkade, de tuinen bekijken, of met een audiotour door het historische centrum wandelen. Een huisconcert bezoeken kan ook, want die worden zo nu en dan in een van de panden of tuinen gegeven. "Het leukste is natuurlijk als

ken replica van Potters beroemdste werk 'De stier', via de imposante bibliotheek in het Van Balckeneijndehuis tot een pop-up tentoonstelling over de zes Haagse jaren van de negentiende-eeuwse schilder Vincent van Gogh. En er is meer, veel meer, maar met die Van Gogh-expositie is het Buitenmuseum een aantal jaren geleden begonnen.

"Van Gogh heeft zes jaar in Den Haag gewoond en gewerkt, waarvan een groot deel als kunsthandelaar en een kleiner deel als beginnend kunstenaar," zegt Hofstra in een schaduwtje in de tuin van het Paulus Potterhuis. Te midden van de bloeiende tulpen en de naar de achtergrond verdreven stadsgeluiden vertelt ze over de begintijden van het Buitenmuseum.

"Ik heb toen een tentoonstelling over Van Gogh georganiseerd. Een deel van wat nu het Buitenmuseum is, was destijds als privémuseum ingericht, en ik mocht het drie dagen per week voor publiek openen."

Dat was een groot succes, en toe- valig werd het naastgelegen Paulus Potterhuis gelijktijdig met de Van Gogh-expositie gerenoveerd. Toen kwam Hofstra samen met Michiel Voorhoeve, tegenwoordig voorzitter van het Buitenmuseum, en Catherina Abels, momenteel secretaris, op het idee om er een groter verhaal over de Haagse kunstgeschiedenis te vertellen. "Het is niet alleen de kunstgeschiedenis uit de negentiende eeuw," vertelt Hofstra, "maar ook die van de zeventiende eeuw die je hier zo goed kunt vertellen."

Het Buitenmuseum was geboren. Met de huizenrij aan de Dunne Bierkade als centraal punt, symbo-

Directeur Wimmie Hofstra in de tuin van het Buitenmuseum aan de Dunne Bierkade. | Foto: DHCI/Anniek Molle

lisch voor de rol die de bewoners van de panden in de Haagse en Nederlandse culturele en wetenschappelijke ontwikkeling hebben gespeeld. Naast eerdergenoemde prominenten woonde ook kunst- schilder Johannes Bosboom er, net als de negentiende-eeuwse fotograaf Maurits Verveer. En filosoof Baruch Spinoza had ook een Haagse leefruimte, zij het niet in het betreffende rijtje. Maar de link is er. "Hij verbleef in een pand dat Jan

van Goyen heeft laten bouwen," vertelt Hofstra. "Dus die dwarsverbanden komen hier allemaal samen."

En dat is niet alles. Het museum heet niet voor niets het Buitenmuseum, want er is meer dan alleen de Dunne Bierkade. "Het is eigenlijk een soort openluchtmuseum in Den Haag," zegt Hofstra. "Het bestrijkt een groot stuk van het oude centrum: een deel van de Dunne Bierkade dus, maar ook het eerste

gedeelte van de Paviljoensgracht. En we organiseren excursies naar het Spinozahuis en het Heilige Geesthofsje."

De naam 'Buitenmuseum' verwijst daarnaast ook naar een kunstzinnige ontwikkeling. Hofstra: "In de negentiende eeuw gingen kunstenaars voor het eerst buiten werken: Haagse schilders trokken naar het strand, de duinen en de polders om daar zelf waar te nemen. Een nieuw soort realisme, dat heel an-

'Het zijn de kunstenaars met wie wij als land pronken'

je met een gids meegaat," zegt Hofstra. "Maar de audiotours zijn ook echt een aanrader: ze verbinden de panden en kunstwerken hier met de rest van de stad."

Een stevig fundament ligt er inmiddels. En om de naamsbekendheid van het Buitenmuseum wat te vergroten - want die kan volgens Hofstra nog wel wat beter - moet het binnenkort een officieel museum worden. Dat is het nu nog niet. "Dan kun je met een Museumkaart naar binnen," licht ze toe. "Zo hopen we meer publiek en bezoekers te trekken."

Want de collectie hebben ze en de aansprekende namen ook, dus niets staat een grote bezoekersgolf nog in de weg. "Er komen nog steeds hele toeristenstromen op gang om de schilderijen van Paulus Potter, Jan Steen en Jan van Goyen te bekijken," zegt Hofstra. "Het zijn de kunstenaars met wie wij als land pronken. Het is ons cultureel erfgoed en vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit van Nederland. Het is een heel bijzonder stukje Den Haag en dat willen we graag laten zien."

Buitenmuseum, wekelijks geopend van donderdag t/m zondag, 12.00 tot 17.00 uur. Meer informatie: www.buitenmuseum.com